

WANDELPUZZELTOCHT

Kampen

Oude Raadhuis - Nieuwe Toren - Broederkerk - Koggewerf - Broederpoort - Museum Stadsboerderij - Cellebroederspoort - Bovenkerk - Koornmarktspoort - en nog veel meer!

Afstand: 4½ km

Wandelpuzzeltocht door Kampen

Welkom in de meest noordelijke hanzestad aan de IJssel!

- In deze wandelpuzzeltocht van iets meer dan 4½ km worden 36 multiple choice vragen gesteld over allerlei interessante bezienswaardigheden die je op je route door Kampen zult tegenkomen. De antwoorden op deze vragen zijn soms eenvoudig te vinden op informatieborden die vlakbij - of tegen de gevel van - de desbetreffende bezienswaardigheid zijn aangebracht. Er zijn echter ook een aantal vragen die je niet zo maar 1-2-3 kunt beantwoorden. Hierbij is het de bedoeling dat je de bezienswaardigheid of het museum daadwerkelijk bezoekt óf raad vraagt bij de VVV c.q. de plaatselijke bevolking. Uiteraard staat het je vrij om het internet te raadplegen. Kortom: Aan jou de keuze hoe je de puzzeltocht maakt!
- Het is niet noodzakelijk om de puzzeltocht vanaf vraag 1 te doorlopen. Je bepaalt zelf bij welke vraag je wilt beginnen;
- In de puzzel kom je achter de antwoorden bij vraag 19 t/m 36 de volgende notatie tegen: A<getal> -> P<getal>. Voorbeeld: A3 -> P7. Dit betekent dat de letter achter het antwoord op vraag 3 de 7^e letter vormt van de oplossing van deze puzzeltocht (NB: De letter "A" staat voor "Antwoord", de "P" voor "Positie");
- De tocht kan het beste in de periode april t/m half oktober worden gemaakt. De kans dat alle toeristische voorzieningen open zijn, is dan het grootst.
- Alle antwoorden van deze wandelpuzzeltocht kun je terugvinden op: <https://www.puzzeltochtonline.nl/wandelpuzzeltochten/nederland/overijssel/kampen/antwoorden>
- Heb je vragen over deze wandelpuzzeltocht? Laat het ons weten via: info@puzzeltochtonline.nl.
- We wensen je veel plezier toe bij het maken van deze wandelpuzzeltocht!

De Nieuwe Toren

Legenda

- Routebeschrijving puzzeltocht
- Toeristische achtergrondinformatie

Colofon

Tekst, fotografie en vormgeving:
Copyright puzzeltocht:

Marco Durieux
©2020 - 2022 Belduna

We beginnen onze toeristische puzzeltocht op het Oude Raadhuisplein.

1. Algemene kennisvraag: Wat zijn "**Kamper Uien**"?
- a. Speciaal gekweekte uien die - als je ze doorsnijdt - geen irritatie van de ogen veroorzaken S
 - b. Taartjes in de vorm van een ui gevuld met noten, marsepein, slagroom en likeur Z
 - c. Verhalen die de domheid van de inwoners van de stad Kampen zouden moeten aantonen U
 - d. Grijsze ronde stenen uit Frankrijk waarmee de straten van Kampen tot aan het begin van de 20^e eeuw werden geplaveid N

Midden op het plein vinden we de **Kamper Koe** (zie foto rechts).

2. Wat besloot de Kamperraad met deze koe te doen?
- a. De koe als burgemeester aanstellen A
 - b. De koe aan de bisschop van Utrecht schenken J
 - c. De koe met een strop de toren ophijsen B
 - d. De koe hazen leren vangen E

We wandelen de Voorstraat in en passeren de grote toren van het oude raadhuis. Bij de eerste kruising gaan we rechtsaf - dit is de Vispoort - en na 25 meter opnieuw rechtsaf. We komen nu terecht in de Oudestraat. Aan onze rechterzijde zien we op huisnr. 133 de ingang van het **Stedelijk Museum Kampen**.

3. Welk onderwerp maakt geen deel uit van de vaste collectie van het museum?
- a. Militarisme O
 - b. Religie T
 - c. Water I
 - d. Huis van Oranje H

Direct naast het Stedelijk Museum bevindt zich het fraaie **Oude Raadhuis** uit de 14^e eeuw.

4. Welke deugd komt niet voor op de westgevel van het raadhuis?
- a. Trouw (Fides) M
 - b. Weldadigheid (Charitas) K
 - c. Voorzichtigheid (Prudentia) D
 - d. Gerechtigheid (Iustitia) A

We bereiken opnieuw het Oude Raadhuisplein. Aan onze linkerzijde verheft zich de ranke **Nieuwe Toren**.

5. Voor hoeveel klokken is plaats in het carillon van deze toren?
- a. 25 F
 - b. 35 H
 - c. 40 T
 - d. 50 N

We wandelen onder de Nieuwe Toren de Torenstraat in en zien aan het einde van

deze straat het gebouw waar in 1619 de **Latijnse School** werd ondergebracht (Buiten Nieuwstraat 4).

6. Welk deel van dit gebouw dateert uit 1631?
a. De kloostergangen	I
b. De ingangspartij met trap	R
c. De kloostertuin	N
d. De kapel	S

Aan de linkerzijde van de Latijnse School vinden we het **Ikonenmuseum**.

Dit museum toont bezoekers religieuze kunst uit Rusland en andere landen in Oost-Europa. Het beschikt tevens over de grootste collectie ikonen van West-Europa.

7. Welke naam draagt de stichting voor Russisch-orthodoxe kunst die tot doel heeft om "een ikonencollectie uit particulier bezit voor de toekomst veilig te stellen en toegankelijk te maken voor het publiek"?
a. Nicolaas	G
b. Ivan	W
c. Alexander	E
d. Peter	O

De Buiten Nieuwstraat komt uit op de Botermarkt. Bij de eerste straat rechts wandelen we de Broederstraat in. Aan onze rechterzijde bevindt zich de **Broederkerk**.

8. Welke bewering is juist?
a. De kerk is oorspronkelijk een kloosterkerk van de Dominicanen	S
b. In 1427 raakten kerk en klooster zwaar beschadigd door brand	R
c. De broeders werden in 1568 gedwongen om het complex te verlaten	D
d. De tweebeukige hallenkerk heeft een dubbele koorsluiting	N

Zodra we de Broederkerk zijn gepasseerd, slaan we net voor de stadsgracht rechtsaf de Burgwal op. We wandelen langs de **Stadsgehoorzaal** (Burgwal 84) uit 1891. Na ca. 60 meter bereiken we de **Lutherse Kerk** op Burgwal 85. Deze werd ontworpen en gerealiseerd door stadsarchitect Nicolaas Plomp (1782-1852).

9. Welk gebouw in Kampen heeft deze stadsarchitect eveneens ontworpen en gerealiseerd?
a. De Stadsgehoorzaal	P
b. De Protestantse Theologische Universiteit	V
c. Het Stedelijk Museum	U
d. De synagoge	S

We lopen iets terug en gaan linksaf de Nieuwe Markt (met muziektent) op. Aan het einde van deze brede straat nemen we de eerste straat links. Dit is opnieuw de Buiten Nieuwstraat. Na ca. 55 meter gaan we linksaf de Marktsteeg in waar we

25 meter verderop aan onze linkerkzijde de ingang van de fraai aangelegde Hof van Breda vinden.

10. Welke vrucht wordt bedoeld met de "appelen van de Hesperiden"?
a. De sinaasappel	E
b. De nectarine	A
c. De mandarijn	C
d. De perzik	M

We vervolgen onze wandelpuzzeltocht door de Marktsteeg en bereiken voor de tweede maal de Burgwal. We slaan hier rechtsaf en komen na 80 meter aan bij het **Kleinste Huis van Kampen** (Burgwal 98).

11. Hoeveel personen woonden ooit in dit huisje?
a. 3 personen	L
b. 4 personen	K
c. 5 personen	D
d. 6 personen	E

We wandelen langs het Kleinste Huis de Botervatsteeg in. Bij de eerste straat rechts komen we voor de derde maal terecht in de Buiten Nieuwstraat. Deze straat vervolgen we voor ongeveer 60 meter. Daarna slaan we linksaf de Karpersteeg in. Na iets meer dan 70 meter gaan we heel even rechtsaf de Oudestraat in want op huisnr. 190 vinden we een informatiebordje over kaartmaker Jacob van Deventer (ca. 1505 -1575).

12. Wat was het onderwerp van de eerste gedrukte topografische kaart binnen de Nederlanden die Jacob van Deventer in 1536 publiceerde?
a. Holland	R
b. Brabant	P
c. Zwolle	B
d. Deventer	H

We keren om en bereiken via de Oudestraat na een kleine 100 meter het **Van Heutszplein**.

13. Met welke havenstad in het Verenigd Koninkrijk had hanzestad Kampen - volgens het informatiebordje - een scheepvaartverbinding?
a. Edinburgh	R
b. Hull	A
c. Great Yarmouth	Z
d. Felixstowe	O

Even verderop - aan de Oudestraat 216 - bevindt zich de voormalige **Van Heutszkazerne**.

14. Welke militaire rang konden jongens van 16 jaar in twee jaar behalen?
a. Luitenant	I

- b. Sergeant F
- c. Korporaal A
- d. Soldaat der 1^e Klasse B

Even verderop zien we aan onze linkerzijde de voormalige bierbrouwerij "De Wereld" (Oudestraat 218-220).

Deze lokale bierbrouwerij sloot in 1916 na 356 jaar haar deuren.

15. Waar werd de "Kamper Proef" vroeger nog meer voor gebruikt?
- a. Als versterkend middel T
 - b. Als bleekmiddel W
 - c. Als pijnstillers U
 - d. Als vlekkenverwijderaars S

Bij de eerst volgende straat gaan we eerst links de Schapensteeg en na circa 90 meter rechtsaf opnieuw de Buiten Nieuwstraat in. Schuin rechts voor ons zien we de **Buitenkerk**, gebouwd in 1369.

16. Aan wie was deze kerk oorspronkelijk gewijd?
- a. Aan Johannes R
 - b. Aan Stefanus N
 - c. Aan Maria W
 - d. Aan Paulus L

Direct nadat we de kerk zijn gepasseerd, wandelen we rechtsaf de Kerkstraat in. Deze gaat na de kruising met de Oudestraat over in de Herensmitsteeg. Aan de rechterzijde van huisnr. 4 wandelen we de **Keizer-tuin** in. Hier vinden we een informatiebord met o.a. een korte historie over het Keizerkwartier.

17. In welk jaar werd de Kamper binnenstad tot beschermd stadsgebied verklaard?
- a. 1865 D
 - b. 1930 A
 - c. 1975 L
 - d. 2009 V

We wandelen door deze stadstuin, verlaten haar aan de andere zijde en gaan linksaf de Keizerstraat in. Aan het einde van deze straat buigen we rechtsaf de Oudestraat in. Deze gaat over in de Noordweg. Rechts van ons zien we de Buitenhaven en enkele meters verderop: het **Schokkermonument**.

18. Op wiens bevel moesten de Schoklanders, vanwege toenemende zandafslag, in 1859 hun geliefde eiland in de Zuiderzee definitief verlaten?
- a. De burgemeester van Kampen B
 - b. De Commissaris van de Koning in Overijssel E
 - c. De Minister van Binnenlandse Zaken C
 - d. Koning Willem III O

Rechts van het Schokkermonument zien we aan de Havenweg de ingang tot de Koggewerf. Dit is de thuishaven van de **Kamper Kogge**.

Dit fraaie schip is een reconstructie van een wrak uit 1336.

19. Welke lading haalde men met een kogge uit Genua?
a. Hout	A5 -> P15
b. Wijn	A5 -> P12
c. Wol	A5 -> P3
d. Specerijen	A5 -> P9

We wandelen verder langs de Buitenhaven tot vlak bij de oever van de IJssel. Hier vinden we een gereconstrueerd **middeleeuws vissershuisje**.

20. Waar werd in 1993 de fundering van dit huisje gevonden?
a. In Zalk	A4 -> P5
b. In Bruneppe	A4 -> P12
c. In Wilsum	A4 -> P18
d. In Grafhorst	A4 -> P14

Ongeveer 50 meter verderop ligt de historische **Koggewerf**: één van de mooiste plekjes van Kampen!

Op deze scheepswerf vinden we onder meer een smederij en naaiatelier, een timmerwerkplaats, een visrookhuisje en een taveerne met prachtig uitzicht over de rivier de IJssel.

We lopen terug richting het Schokker Monument. We steken de Noordweg over en komen terecht op de Oranjesingel. Deze weg vervolgen we voor 250 meter. Bij de eerste grote kruising wandelen we linksaf de 3^e Ebbingestraat en na 50 meter - direct voorbij de Stadsgracht - rechtsaf het voetpad op. Dit is het Plantsoen. Na 60 meter zien we links op een kleine verhoging een **torentje** staan.

21. Naar wie is dit torentje vernoemd?
a. Sint Franciscus	A2 -> P7
b. Sint Stephanus	A2 -> P13
c. Sint Nicolaas	A2 -> P3
d. Sint Hiëronymus	A2 -> P10

We wandelen verder over het voetpad. Na 175 meter steken we de Flevoweg recht over en blijven het voetpad door het fraai in Engelse landschapsstijl aangelegde Stadspark (zie foto rechts) ca. 55 meter volgen. Daarna houden we het voetpad schuin links aan en komen al snel terecht bij de eerste van drie nog resterende stadspoorten van Kampen: de imposante **Broederpoort!**

22. Welke bewering is juist?
a. De poort is gebouwd in de jaren 1455-1458	A6 -> P8

- b. De verdedigingsfunctie van de poort nam af na aanleg van een bolwerk buiten de poort A6 -> P17
- c. In 1741 is de poort aan plantsoenzijde gewijzigd en uitgebreid A6 -> P12
- d. De poort werd in 1625-1629 door Thomas Berendtsz. in renaissancestijl verbouwd A6 -> P4

Aan het einde van de Groenestraat gaan we rechtsaf en zien ca. 60 meter verderop de tweede stadspoort van Kampen: de **Cellebroederspoort** uit 1465 (zie foto links).

We wandelen onder de Broederpoort door, steken de 2^e Ebbingestraat recht over, en bereiken de Broederweg. Na ongeveer 110 meter gaan we - bij de eerste kruising - rechtsaf de Groenestraat in. Op huisnr. 94 vinden we **Museum Stadsboerderij**.

23. Wat zijn 'koeboeren'?

- a. Boeren uit Kampen die hun koeien (ver-)kochten op de gerenommeerde internationale veemarkt van Coevorden A10 -> P6
- b. Boeren die woonden binnen de stadsgrenzen van Kampen A10 -> P8
- c. Boeren die zich volledig specialiseerden in het houden van koeien A10 -> P17
- d. Boeren die hun geld zwart verdienden door koeien onderhands te (ver-)kopen A10 -> P3

24. Deze poort bestaat uit horizontale banden van natuursteen. Hoe worden deze banden ook wel genoemd?

- a. Speklagen A12 -> P14
- b. Voeglagen A12 -> P8
- c. Groeflagen A12 -> P15
- d. Naadlagen A12 -> P2

We wandelen over de Cellebroedersweg terug richting het centrum van Kampen. Net voordat we de stadsgracht - genaamd: de Burgel - bereiken, slaan we rechtsaf. Dit is de Vloeddijk. Op huisnr. 39 vinden we het **Weeshuispoortje**. Aan de andere zijde van dit poortje hangt aan de muur een informatiebord.

25. Voor welk bedrag vervaardigde steenhouwer Coenraet Crijnsen dit poortje?

- a. Voor 50 gulden A8 -> P11
- b. Voor 100 gulden A8 -> P18
- c. Voor 250 gulden A8 -> P10
- d. Voor 1.000 gulden A8 -> P5

Sierstuk bovenop het Weeshuispoortje, vervaardigd in 1627

We wandelen een klein stukje terug over de Vloeddijk en gaan rechtsaf over de Burgel de Geerstraat in. Zodra we na 80 meter de Boven Nieuwstraat bereiken gaan we opnieuw rechtsaf. Bij huisnr. 6 lopen we het poortje door en komen terecht in één van de minder bekende bezienswaardigheden van de Kamper binnenstad: de **Espagnoltuin!**

26. Wat produceerde de voormalige fabriek "Espagnol" in de 2e helft van de 20e eeuw?
a. Sherry	A15 -> P7
b. Leren handtassen en riemen	A15 -> P4
c. Tapasgerechten	A15 -> P1
d. Majazeep	A15 -> P18

We lopen onder de poort terug naar de Boven Nieuwstraat en slaan direct rechtsaf. Na enkele meters komen we terecht op het Muntplein. Links van ons zien we de indrukwekkende **Bovenkerk** (Koornmarkt 21).

27. Welke bijdrage heeft Rutger van Keulen in de tweede helft van de 14^e eeuw aan de kerk geleverd?
a. Hij voltooide het huidige basilicale koor met kapellenkrans	A9 -> P13
b. Hij breidde de hallenkerk met extra zijbeuken uit	A9 -> P9
c. Hij verhoogde de toren met een geleding	A9 -> P3
d. Hij verfraaide het klaverbladkoor	A9 -> P16

We wandelen rechts om de Bovenkerk heen en vinden op Koornmarkt 7 het **ouderlijk huis** van een bekende Nederlander.

28. Wie bedoelen we?
a. Henk Molenberg (1924-1998), acteur	A17 -> P14
b. Henk van Ulsen (1927-2009), acteur	A17 -> P4
c. Henk Elsink (1935-2017), cabaretier	A17 -> P10
d. Henk van der Horst (1939), acteur	A17 -> P8

Op Koornmarkt 1 bevindt zich het gebouw van de **Protestantse Theologische Universiteit**. Deze werd gesticht in 1854.

29. Welke opleiding werd hier in de jaren 1884-1923 gegeven?
a. Opleiding tot scheepskapitein	A1 -> P2
b. Opleiding tot theoloog	A1 -> P11
c. Opleiding tot marktkeurmeester	A1 -> P17
d. Opleiding tot officier bij het Koninklijk Nederlands (Indisch) Leger	A1 -> P6

Aan het einde van de Koornmarkt zien we de derde stadspoort van Kampen: de Koornmarktspoort. Maar voordat we deze nader gaan bekijken, staan we eerst stil bij het **huisje met pot'uus** direct links van de poort (Voorstraat 1).

30. Welke functie had dit pot'uus (porthuis)?
a. Slaapplaats	A3 -> P17
b. Bijkeuken	A3 -> P5
c. Berging	A3 -> P15
d. Toilet	A3 -> P8

De **Koornmarktspoort** stamt uit het begin van de 14^e eeuw en is daarmee de oudste stadspoort van Kampen.

31. Van welk gebouw in Kampen zijn de laatgotische beelden in de poort afkomstig?
- a. Van de Vispoort A7 -> P7
 - b. Van het Oude Raadhuis A7 -> P2
 - c. Van de Hagenpoortkerk A7 -> P13
 - d. Van Brouwerij De Wereld A7 -> P9

We wandelen onder de Koornmarktspoort door en slaan linksaf. We zijn nu op de IJsselkade. Iets meer dan 300 meter verderop zien we aan onze linkerkzijde de **synagoge**. Deze draagt de naam: "Bet-zikkaroon".

32. Wat betekent deze naam?
- a. Huis van Aanbidding A14 -> P6
 - b. Huis van Gedachtenis A14 -> P10
 - c. Huis van Samenkomst A14 -> P9
 - d. Huis van Eerbied A14 -> P15

Net vóór de synagoge lopen we linksaf de Lampetpoort in. Direct daarna slaan we rechtsaf. Dit is de Voorstraat. Op huisnr. 116 bevindt zich "**Huis De Drye Valcken**".

33. Welke markt werd vroeger vrijwel dagelijks tussen dit huis en de stadsmuur gehouden?
- a. De groente- en fruitmarkt A16 -> P4
 - b. De kaasmarkt A16 -> P12
 - c. De vismarkt A16 -> P2
 - d. De gevogeltemarkt A16 -> P7

We vervolgen onze puzzeltocht door de Voorstraat en slaan bij de eerste straat rechtsaf. Dit is de Melkpoort. Aan onze rechterzijde vinden we een informatiebordje over "**d'Olde Vismarck**".

34. Welke bewering is juist?
- a. Wekelijks vond hier een vismarkt plaats A11 -> P8
 - b. De markt begon om 8 uur in de open lucht bij de Vispoort naast de stadsbrug A11 -> P16
 - c. Binnen één dag moest de vis worden ingezouten anders was ze onverkoopbaar A11 -> P6
 - d. Het was verboden om rechtstreeks van de visser te kopen A11 -> P1

Aan het einde van de Melkpoort gaan we linksaf voor de tweede maal de IJsselkade op. Al snel bereiken we de Vispoort. Ook op deze plek bevindt zich een informatiebord met enige interessante details over deze voormalige stadspoort.

35. Aan wie gaf de poortwachter de sleutel nadat hij de Vispoort 's avonds had gesloten?
- a. Aan de dienstdoende gemeente-secretaris A18 -> P11
 - b. Aan de dienstdoende burgemeester A18 -> P16
 - c. Aan de dienstdoende veldwachter A18 -> P3
 - d. Aan niemand. Deze hield hij zelf op zak A18 -> P9

< De in 1837 gesloopte Vispoort afgebeeld in hedendaags perspectief. (Foto van afbeelding op informatiebordje aan de Vismarkt)

We wandelen verder over de IJsselkade. Na ca. 100 meter gaan we linksaf de Marktgang in. Deze komt na iets meer dan 50 meter uit op de Oudestraat. Hier gaan we linksaf. Op huisnr. 158 zien we een prachtig historisch huis.

36. Hoe wordt dit huis genoemd?
- a. Het Gotische Huis A13 -> P5
 - b. De Munster A13 -> P1
 - c. De Reeve A13 -> P13
 - d. Burghout A13 -> P15

Dit was de laatste vraag van onze toeristische wandelpuzzeltocht door Kampen. Je hebt nu in totaal 18 letters én 18 letterposities verzameld. Deze vormen gezamenlijk de naam van een voormalige stadspoort van Kampen.

Weet jij om welke stadspoort het gaat? Vul dit woord tot slot hieronder als oplossing in.

OPLOSSING:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Even verderop komen we weer terecht op het Oude Raadhuisplein: het begin- en eindpunt van onze toeristische wandelpuzzeltocht door Kampen.

We hopen dat we je met deze toeristische puzzeltocht een leuke dag in de historische binnenstad van Kampen hebben bezorgd!

Vond je deze toeristische puzzeltocht leuk?

Probeer dan ook deze eens:

Wandelpuzzeltocht: Hattem

Afstand: 2 km

Bezienswaardigheden:

Grote of Andreaskerk, Stadsmuur, Daendelshuis, Nederlands Bakkerijmuseum, Dijkpoort, Anton Pieckmuseum, Molen de Fortuyn, Stadhuis.

Wandelpuzzeltocht: Zwolle

Afstand: 4 km

Bezienswaardigheden:

o.a. Grote of St-Michaelskerk, Overblijfselen stadsmuur, Broerenkerk, Peperbustoren, Museum "De Fundatie", Sassenpoort, Zwolse Balletjeshuis.

Disclaimer:

Belduna stelt zich aansprakelijk noch voor enige schade onverhoopt ontstaan door onjuiste informatie in deze puzzeltocht, noch voor schade aan jouw persoon, je medegenoten, je eigendommen of aan derden tijdens het maken van deze puzzeltocht.